

29 ביולי 2021
כ' באב התשפ"א

בעיותיה של "התאמת החקיקה לעידן הדיגיטלי" במסגרת טיוטת חוק ההסדרים: הזכות לפרטיות, הזכות להליך הוגן והגנת הסייבר של תושבי ישראל ואזרחיה

חוק ההסדרים המתגבש כולל יוזמות מבורכות לקידומה של מדינת ישראל והשירותים הציבוריים בה לעידן הדיגיטלי. בראשון, מעבר לדיוור אלקטרוני של מסרים רשמיים מהמדינה לתושב או לאזרח, יחד עם קידום שימוש ביישומונים שונים וארנקים חכמים בתחום התחבורה ובתחום הפיננסיים.

אנו מברכים על יוזמת המעבר של המדינה לעידן הדיגיטלי, אולם מביעים חשש כי הדברים נעשים בצורה חפוזה, ללא התייחסות מספקת להיבטי המידע שנגזרים מההסדרים המוצעים, וללא מתן אפשרות ממשית לדיון ציבורי או פרלמנטרי בפגיעתם של ההסדרים המוצעים בפרטיות, בזכות להליך הוגן ובהגנת הסייבר של תושבי ישראל ואזרחיה.

עיקר הסכנה, כפי שהרחיבו עליה אף איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר) ופרטיות ישראל (ע"ר) ביום 15.6.2021 מצויה בנוסח התיקון לחוק התקשורת הדיגיטלית שכלל בחוק ההסדרים [\(לקריאת ההתייחסות המלאה לבעיותיה של החקיקה מוצעת והצעות לתיקונה – לחצו כאן\)](#). החקיקה המוצעת בעניין זה, מבקשת להוסיף על המידע האישי אותו אוסף ושומר מרשם האוכלוסין, מען דיגיטלי (כתובת דוא"ל ומספר טלפון נייד) של כל תושב שמלאו לו 16 שנים. כלומר, הרחבת היקפו של מרשם האוכלוסין כך שיכלול את פרטי המען הדיגיטלי של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל, לרבות אלו שאינם מעוניינים לקבל מסרים רשמיים באמצעות מען דיגיטלי (שגם אליהם ניתן יהיה לשלוח מסרים רשמיים דיגיטליים בחירום או אחת לשנה). בחוק זה עולות סכנות הן בהיבטים של שליטה ובחירה של אזרחים על השימוש במידע על אודותיהם ושמירה על פרטיותם, הן בהיבטים של ההגנה על המידע והשמירה שלא ייעשה בו שימוש על ידי אחרים והן בהיבטים של העמקת פערים חברתיים ודיגיטליים בשים לב לנתוני הלמ"ס שפורסמו אך לאחרונה, לפיהם היקף השימוש בדוא"ל בקרב הציבור הערבי, החרדי והאזרחים הוותיקים הוא נמוך מאוד.

על כן, אנו קוראים לנבחרי הציבור שלא לקדם את חוק התקשורת הדיגיטלית במסגרת חוק ההסדרים ולהורות על שינוי (באמצעות דיון ציבורי ופרלמנטרי) כך שהחוק יבטיח את העקרונות הבאים: (1) שליטה של אזרחי ישראל על המידע ויכולת לבחור האם ברצונם להעביר את פרטי הדואר האלקטרוני ולא רק לשנות את ברירת המחדל ולאסור על קבלת מסרים רשמיים דיגיטליים בו. בהינתן שכתובת זו משמשת כ"מפתח" כניסה לאתרים אחרים נוספים בהם יש מידע פרטי אישי ורגיל (בריאות, פיננסים וביטוח וכו') – הסכנה מיצירת מאגר מידע אודות כתובות הדוא"ל של תושבי ישראל (כגון דליפה או שימוש לא מורשה) היא חמורה במיוחד; (2) הגבלה משמעותית של היכולת של גופים מדינתיים להצליב את המידע עם מאגרים אחרים ברשותם ו/או להעביר את המידע לגורמים אחרים, גורמי מדינה או פרטיים (לרבות לחברות גבייה פרטיות); (3) הטלת אחריות ברורה לניהול סיכונים הסייבר של מערך הדיוור לאזרח ולתושב על גוף ממשלתי, וקביעת

ברירת מחדל לפיה המסרים הדיגיטליים לא יכללו מידע רגיש אלא רק קישור לקריאת המסר המלא במערכות הגוף הציבורי, לאחר הזדהות אקטיבית של הנמען. לבסוף, יש לקיים דיון מעמיק **במשמעות הראייתית** של העברת מסרים רשמיים באופן דיגיטלי לאור הזכות החוקתית להליך הוגן (**אובדן הודעות דואר אלקטרוני למשל**), בשים לב לכך שמדובר בערוץ תקשורת בו שולטת המדינה, והגעת המידע לאזרח ולתושב נעשה באמצעות חברות פרטיות בעלות יכולת לשלוט בהעברת המידע ובתוכנו.

בנוסף על חוק תקשורת דיגיטלית, במסגרת חוק ההסדרים כלולים הסדרים נוספים בעלי השלכות על הפרטיות והגנת הסייבר של הציבור, כגון שימוש בטכנולוגיות פרטיות-מסחריות לניטור מיקום המשתמש לצורך תחבורה ציבורית והרחבת השימוש בארנקים ואמצעי תשלום דיגיטליים בתחום הפיננסים. עם זאת, למרות שיוזמות אלו מחייבות הסדרים סטטוטוריים להבטחת הפרטיות ואבטחת הסייבר של הציבור שידרש לשימוש בטכנולוגיות פרטיות אלו, טיטת חוק ההסדרים כפי שפורסמה אינה כוללת הסדרים אלו.

בשים לב לכך שאין דחיפות מיוחדת או נחיצות כלכלית-משקית בהעברה מיידיית של הסדרים טכנולוגיים-מורכבים אלו, אנו קוראים לנבחרי הציבור שלא לקדם במסגרת חוק ההסדרים ללא דיון ציבורי ופרלמנטרי ממצה.

על החתום,

איגוד האינטרנט הישראלי

פרטיות ישראל

הקליניקה למשפט טכנולוגיה וסייבר, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה

המכון הישראלי לדמוקרטיה

האגודה לזכויות האזרח בישראל

הקליניקה לזכויות אדם בינלאומיות, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים

העתקים:

לשכת שר האוצר

לשכת שרת התחבורה

לשכת שר התקשורת

לשכת שר המשפטים

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

משרד המשפטים - ייעוץ וחקיקה